

บทที่ 3

ระเบียบวิธีศึกษา

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก บริษัทโฆษณา และเด็กที่มีต่อมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การเพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวในช่วงเวลา 16.00-22.00 น. ใช้วิธีการศึกษาสองประเภท คือ การศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth-Interview) และการใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. กลุ่มประชากรที่ผู้ศึกษาเข้าไปสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 ผู้บริหารของสถานีโทรทัศน์ที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย (Free TV.) ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ และสถานีโทรทัศน์ไอทีวี รวมจำนวน 6 คน ได้แก่

- นายบริสุทธิ์ บุรณะสัมฤทธิ์ ผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3
- นางสาวพรภัสสร หิรัญเจริญ เจ้าหน้าที่รายการ สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5
- นายสุภัฒฑิต สุวรรณนพ Assistant Manager Program สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7
- นายสุระ เกนทะนะศีล ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท.
- นางทิพย์เยาว์ วุฒิลบล ผู้อำนวยการส่วนจัดและควบคุมรายการ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
- นางนิมะ ราชิตี ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี

1.2 ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก รวมจำนวน 4 คน มาจากการสอบถามความนิยมในการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กจากเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

- นางวิภาดา จตุยศพร Chief of Programme Acquisition Section รายการช่อง 9 การ์ตูน
- นางศศิกร ฉันทิ์เศรษฐ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท กันตนา วิดีโอ โปรดักชั่น รายการละครวัยชนคนมหัศจรรย์
- นางมาลี ปานเพชร ผู้ช่วยประธานเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายอำนวยการ บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) รายการเกมทศกัณฐ์เด็ก
- นางสาวสโรชนี ไชยภัทรานนท์ Producer บริษัท ทีเอ็น ทอล์ค จำกัด รายการ Small Talk

1.3 ผู้วางแผนการโฆษณาของบริษัทโฆษณา จำนวน 3 คน

- นางสาวจิรศดา ลิ้มสุวรรณ Planning Manager บริษัท เอสซี แมทซ์บ็อกซ์ จำกัด
- นายพิทักษ์ อินทรทูต Category Director บริษัท มายด์แชนซ์ ประเทศไทย
- นายชัชวาลย์ โกศลอุดมกุล Business Associate Director บริษัท อินนิทิเอทิฟว์ มีเดีย จำกัด

2. กลุ่มตัวอย่างที่ผู้ศึกษาต้องดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 หรือมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 6-12 ปี ทั้งชายและหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 400 คน

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability sampling) โดยผู้ศึกษาต้องการให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายจึงได้กำหนดสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ไว้ ดังนี้

2.1 สวนสยาม สวนสนุกดรีมเวิลด์ เนื่องจากเป็นสถานที่ครอบคลุมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักจะพากลุ่มตัวอย่างมาเที่ยวมากพอสมควรแห่งละ 50 คน รวม 100 คน

2.2 สวนรมณีย์ และสวนสัตว์ดุสิต แห่งละ 50 คน รวม 100 คน

2.3 ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ สาขาบางใหญ่ และห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล สาขาปิ่นเกล้า แห่งละ 50 คน รวม 100 คน

2.4 สถานศึกษาที่เป็นของรัฐ ได้แก่ โรงเรียนวัดราชสิทธิธาราม และโรงเรียนวัดพระยาไย แห่งละ 25 คน รวม 50 คน

2.5 สถานศึกษาที่เป็นของเอกชน ได้แก่ โรงเรียนศรีวิกรม์ และโรงเรียนทรงวิทยา
แห่งละ 25 คน รวม 50 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็นสองส่วน
ส่วนที่หนึ่ง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth
Interview) ซึ่งจะทำให้การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ที่เป็นเจ้าของสถานี่ หรือผู้บริหารระดับสูงของสถานี่โทรทัศน์ที่ผู้ชมรายการไม่ต้อง
เสียค่าใช้จ่ายรายเดือน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สถานี่โทรทัศน์ภาครัฐ ได้แก่ สถานี่โทรทัศน์
กองทัพบก ช่อง 5, สถานี่โทรทัศน์ ช่อง 9 อสมท. และสถานี่วิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11
กรมประชาสัมพันธ์ และสถานี่โทรทัศน์ภาคเอกชน ได้แก่ สถานี่โทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3,
สถานี่โทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 และสถานี่โทรทัศน์ไอทีวี รวมจำนวน 6 คน

2. ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ได้แก่ รายการช่อง 9 การ์ตูน รายการละครวัยซน
คนมหัศจรรย์ รายการเกมทศกัณฐ์เด็ก รายการ Small Talk รวมจำนวน 4 คน

3. ผู้วางแผนการโฆษณาของบริษัทโฆษณา ได้แก่ บริษัท เอสซี แมทซ์บ็อกซ์ จำกัด
บริษัท มายด์แตร ประเทศไทย บริษัท อินนิทิเอทิฟว์ มีเดีย จำกัด รวมจำนวน 3 คน

ส่วนที่สอง เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)
ซึ่งจะให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 หรือมีอายุเฉลี่ย
ระหว่าง 6-12 ปี ทั้งชายและหญิง จำนวน 400 คน เป็นผู้กรอกสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สามารถกรอก
เองได้ และผู้ช่วยศึกษาจะช่วยกรอกหากกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถกรอกแบบสอบถามได้ด้วยตนเอง
โดยมีผู้ช่วยศึกษาคอยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาก่อนแจกแบบสอบถาม
หรือผู้ช่วยศึกษาเป็นผู้ช่วยกรอก โดยผู้ช่วยศึกษาจะคอยให้คำอธิบายแก่กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อสงสัย
เกี่ยวกับแบบสอบถาม

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในส่วนแรกผู้ทำการศึกษาได้แบ่งคำถามออกเป็น 6 กลุ่มคำถาม ดังนี้

1. การยอมรับต่อมติคณะรัฐมนตรีในส่วนการเพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก
2. การกำหนดช่วงเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก
3. การกำหนดระยะเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก
4. การผลิตรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
5. ปัจจัยในการอยู่รอดของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก
6. อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมของเด็ก

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์

จำแนกเป็นกลุ่มคำถามได้ดังนี้

1. การยอมรับต่อมติคณะรัฐมนตรีในส่วนการเพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

1.1 การที่ภาครัฐได้มีมติคณะรัฐมนตรีขอความร่วมมือในเรื่องการเพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมากขึ้น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการขอความร่วมมือของรัฐในครั้งนี้

1.2 ท่านคิดว่ามติที่เกิดขึ้นนี้ มีสาเหตุมาจากอะไร เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

1.3 ท่านคิดว่ามติคณะรัฐมนตรีที่ออกมาในครั้งนี้ส่งผลต่อท่านอย่างไรบ้าง

1.4 ก่อนที่จะมีมติที่ให้เพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ท่านคิดว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอยู่เดิมเป็นอย่างไร

1.5 สังคมจะได้อะไรกับการเพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

2. การกำหนดช่วงเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

ท่านคิดว่าการกำหนดช่วงเวลาตั้งแต่ 16.00-22.00 น. เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมแล้วหรือไม่อย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดิมคือ 16.00-18.30 น. หากคิดว่าไม่เหมาะสมควรเป็นช่วงเวลาใด

3. การกำหนดระยะเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

ท่านคิดว่าเวลาที่เพิ่มเป็น 1-1.5 ชั่วโมง/วัน เพียงพอไหมสำหรับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

4. การผลิตรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้
ในฐานะที่ท่านเป็นผู้รับผิดชอบดูแลรายการที่ออกอากาศทั้งหมดของสถานีโทรทัศน์
ท่านใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กอย่างไร

5. ปัจจัยในการอยู่รอดของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์
ดังนี้

ในแต่ละครั้งที่มีการปรับผังรายการทำไมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กจึงมักเป็น
ตัวเลือกลำดับต้น ๆ ที่มักจะถูกถอดออกจากผังรายการ

6. อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมของเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้
นอกจากมีบทบาทต่อสังคมแล้ว ท่านคิดว่าสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กมากเพียงใด
และด้านใดบ้าง อย่างไร

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

จำแนกเป็นกลุ่มคำถามได้ดังนี้

1. การยอมรับต่อมติคณะรัฐมนตรีในส่วนการเพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มี
แนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

1.1 การที่ภาครัฐได้มีมติคณะรัฐมนตรีขอความร่วมมือในเรื่องการเพิ่มเวลารายการ
โทรทัศน์สำหรับเด็กมากขึ้น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการขอความร่วมมือของรัฐในครั้งนี้

1.2 ท่านคิดว่ามติที่เกิดขึ้นนี้ มีสาเหตุมาจากอะไร เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

1.3 ท่านคิดว่ามติคณะรัฐมนตรีที่ออกมาในครั้งนี้ส่งผลต่อท่านอย่างไรบ้าง

1.4 ก่อนที่จะมีมติที่ให้เพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ท่านคิดว่ารายการ
โทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีอยู่เดิมเป็นอย่างไร

1.5 สังคมจะได้อะไรกับการเพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

2. การกำหนดช่วงเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถาม
ในการสัมภาษณ์ดังนี้

ท่านคิดว่าการกำหนดช่วงเวลาตั้งแต่ 16.00-22.00 น. เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมแล้ว
หรือไม่อย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดิมคือ 16.00-18.30 น. หากคิดว่าไม่เหมาะสมควร
เป็นช่วงเวลาใด

3. การกำหนดระยะเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

ท่านคิดว่าเวลาที่เพิ่มเป็น 1-1.5 ชั่วโมง/วัน เพียงพอไหมสำหรับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

4. การผลิตรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

4.1 ทำไมถึงคิดที่จะผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กขึ้นมา

4.2 อะไรคือสิ่งที่ทำให้คิดว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ผลิตออกมานั้นเป็นที่น่าสนใจสำหรับเด็ก

5. ปัจจัยในการอยู่รอดของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

5.1 ท่านคิดเห็นเช่นไรกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ไม่สามารถอยู่ได้นาน มีปัจจัยอะไรบ้าง ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

5.2 ท่านคิดว่าการมีมตินี้จะมีส่วนผลักดันให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ และผู้อุปถัมภ์รายการอย่างบริษัทโฆษณา หันมาให้ความสนใจรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมากขึ้นหรือไม่อย่างไร และส่งผลต่อท่านอย่างไรบ้าง

5.3 ท่านคิดว่าท่านจะผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กให้เป็นรายการที่ดีสำหรับเด็ก และยังคงมีผู้อุปถัมภ์รายการได้อย่างไร

6. อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมของเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

นอกจากมีบทบาทต่อสังคมแล้ว ท่านคิดว่าสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กมากเพียงใด และด้านใดบ้าง อย่างไร

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้วางแผนการโฆษณาของบริษัทโฆษณา

จำแนกเป็นกลุ่มคำถามได้ดังนี้

1. การยอมรับต่อมติคณะรัฐมนตรีในด้านการเพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

1.1 การที่ภาครัฐได้มีมติคณะรัฐมนตรีขอความร่วมมือในเรื่องการเพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมากขึ้น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการขอความร่วมมือของรัฐในครั้งนี้

1.2 ท่านคิดว่ามติคณะรัฐมนตรีที่ออกมาในครั้งนี้ส่งผลต่อท่านอย่างไรบ้าง

1.3 ท่านคิดว่ามติที่เกิดขึ้นนี้ มีสาเหตุมาจากอะไร เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

1.4 ท่านคิดว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมีความสำคัญอย่างไร ถึงต้องมีการเพิ่มเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กขึ้น และจะช่วยให้เกิดอะไรได้บ้าง

1.5 นโยบายในการซื้อสื่อของท่านมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมหรือไม่ อย่างไร หลังจากมีมติคณะรัฐมนตรีทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

2. การกำหนดช่วงเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

ท่านคิดว่าการกำหนดช่วงเวลาตั้งแต่ 16.00-22.00 น. เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมแล้วหรือไม่อย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดิมคือ 16.00-18.30 น. หากคิดว่าจะไม่เหมาะสมควรเป็นช่วงเวลาใด

3. การกำหนดระยะเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

ท่านคิดว่าเวลาที่เพิ่มเป็น 1-1.5 ชั่วโมง/วัน เพียงพอไหมสำหรับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

4. การผลิตรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

4.1 รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

4.2 อะไรคือสิ่งที่ทำให้คิดว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ผลิตออกมานั้นเป็นที่น่าสนใจสำหรับเด็ก

5. ปัจจัยในการอยู่รอดของรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

5.1 ท่านคิดว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กทำไมอยู่ได้ไม่นานมีสาเหตุมาจากอะไร

5.2 รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่ท่านให้การสนับสนุนต้องมีลักษณะอย่างไร

6. อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมของเด็ก มีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังนี้

ท่านคิดว่าโฆษณาที่ออกทางสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กมากเพียงใด และด้านใดบ้างอย่างไร

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ได้แบ่งการรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนที่ 1 ที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์ อยู่ในช่วง เดือนกรกฎาคม 2547-เมษายน 2548 และในส่วนที่ 2 เก็บข้อมูลในช่วงเดือน สิงหาคม-กันยายน 2547

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. เครื่องบันทึกเสียง และแถบบันทึกเสียง สำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารของสถานี่โทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก บริษัทโฆษณา
2. แบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 หรือมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 6-12 ปี ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

การทดสอบเครื่องมือ

การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในครั้งนี้ เป็นเพียงการถามถึงพฤติกรรม และความคิดเห็น เพื่อแสดงผลเป็นเพียงคำร้อยละ ดังนั้นก่อนการเก็บข้อมูลจริงในการใช้ แบบสอบถาม คณะผู้ศึกษาจะนำแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ไปทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับคำถามที่ใช้ (Pretest) กับเด็กอายุ 6-12 ปี จำนวน 30 ชุด และนำข้อมูลที่ได้มาแก้ไขปรับปรุง โดยมีผู้เชี่ยวชาญทางนิเทศศาสตร์เข้าร่วมตรวจสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ แบ่งการรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูล จึงต้องแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. ส่วนของการสัมภาษณ์ เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครบถ้วน ก็จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปภายใต้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย และพรรณนาเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้ไปสัมภาษณ์
2. ส่วนของการเก็บข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม เมื่อได้คำตอบครบถ้วน และตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ก็นำเข้าสู่การประมวลข้อมูลโดยคำนวณเป็นคำร้อยละ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาประมวลในรูปแบบของตาราง และนำเสนอในลักษณะการพรรณนา

การนำเสนอผลสรุปโดยรวม

ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลทีวิเคราะห์ในแต่ละส่วนทั้ง 2 ส่วน มาทำการวิเคราะห์ร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาความสัมพันธ์แล้วทำการอธิบายสรุปผลการศึกษา